

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Lvdovici Venegas ... Mariale beatissimae virginis variis
conceptibus moralibus illustratum**

Venegas, Luis

Friburgi Brisgoiae, 1624

Sermo tertius

[urn:nbn:de:bsz:31-160454](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160454)

Sermo tertius.

PRO SALVTATIONE
Angelica.

Celebrat hodiè nostra mater Ecclesia visitationem Beatiss. virginis, longè sanè diuersam ab ea quæ à virginib. huius tēporis fieri consuevit; ista enim non ex charitate aut animi gratitudine, sed potius ex vanitate, ad vestitus superbiam, fucatam pulchritudinem, ac capillorum ementitos colores ostendendum, fiunt. In hac igitur Beatissimæ virginis honestissima visitatione quatuor personæ introducuntur, quibus in toto vniuerso nullæ excellentiores, aut maioris autoritatis inuētæ fuerunt. Duæ priores sanctissima Maria & Elisabeth extitère, inter quas hodierna visitatio facta fuit; Maria absque vlla sæ virginitatis iactura Dei etiã præstantissima mater extitit, ex quo infinitã dignitatem & excellentiam sibi comparauit. Elisabeth verò sterilis & iam senio confecta Baptistam cōcipiens, præstantiorem nostri sæculi hominem in lucem edidit. Aliæ duæ personæ in-

fantes fuerunt, ita tamen rari & prodigiosi, vt vnus illorum nunquam infantiles mores induerit; quia ab instanti suæ conceptionis plenum ac perfectum vsum rationis tenuit; alius tamen per sex tantum menses se vt infantem gessit. In hac visitatione noua ac inaudita geruntur; isti enim infantes adhuc intra matris vterum conclusi, sibi inuicem per signa loquuntur, & puer Iesus suæ infinitæ potentie indicia manifestè ostendit, cum alium puerum & iustū, & prophetam reddat. Præterea rem nostro sæculo rarissimam in hac Salutatione inuenimus: Duæ enim illusterrime ac nobilissimæ matronæ mutuis officiis se ipsas inuitant, ac in vrbantate excedere conantur, quod nostris temporibus, quibus superbia in tantum excreuit, inauditum est. Tandem omnibus prædictis mysteriis Zacharias obmutescit, forsitan vt insinuaretur tanta esse hodierna salutationis mysteria, vt linguã humanã proclamari non possint, cœlestem ergò linguã hoc breui temporis spatio postulemus. Dicnetes, Aue Maria.

*Exurgens Maria abiit
in montana cum festinatione Luc. 1.*

EXcellentia & laudes, quæ de aliquo proferri ac prædicari solent,
suum

S. CODRATUS

MARTYR.

10. Martii.

Fuga sæculi.

Si vis habere ministeria Angelorum, fuge consortia sæculi, & tentationibus resiste Diaboli. Renuat consolari anima tua in aliis, si vis in DEI memoriâ delectari. S. Bern, serm. 4. in Psal. Qui habitat.

Ora pro concipientibus bona desideria, et Adm. & D.

Henrico Fuge

ELOGIUM

S. CODRATI.

Adeste, & aures advertite, qui Matrem, qui ube-

ra Mattis, & sinum clamatis
molliculi : suum etiam Super-
ris lac est. Matrem CODRAT-
us in cunis amisit; neque ta-
men non molliter est educa-
tus. Etenim nube miraculosâ
implicitum Numen fovit, &
Ambrosiâ, scilicet, enutrivit
delicatum. O pluribus, Cæli,
hanc instillate, plures ut CO-
DRATOS habeamus! Nimi-
rum à cælo lætatus cælum sa-
puit, cælum spiravit CODRA-
TUS, & cæli amore, etsi medi-
cus aliorum prolongaret, su-
am ipse tamen vitam, imò
mortem, contempsit. Ecce e-
nim verberant crudelem in-
morem CODRATUM torto-
res. Aërem, non CODRATUM

verberant. Nunc minas Jason
Praefectus , nunc blanditias
ingerit & promissa. Surdus est
Martyr. Raptatur cum sociis
ad supplicii locum. Adepulum
ire sibi visi sunt ; atque ut sci-
res , quanto gaudio imbuti,
cum cantu ivère , & illo, si Ju-
dices vel Caelitum aures ro-
gâsles , longè suavissimo. Jam
verò cùm capite sunt truncati,
gaudio demum diceret exsi-
luisse. Terra quoque applau-
dens, eo in loco, quem sangui-
ne pinxerunt , fontem reddi-
dit ; sed qui Christianorum,
pro Christo mori volentium,
non pelleret , sed accenderet
sitim. *Ex Surio.*

S. CODRATE,
ora pro nobis.

ORATIO.

EXaudi quæsumus, Domi-
ne, supplicum preces, &
devoto tibi pectore famulan-
tes perpetuâ defensione cu-
stodi; ut nullis perturbationi-
bus impediti, liberam servi-
tutem tuis semper exhibea-
mus obsequiis. Per Domi-
num,

suum valorem & auctoritatem ex persona eas proclamante sortiuntur, & dum ista præstantior ac excellentior fuerit, ipsæ quoque laudes præstantiores erunt, quia, vt Hispanus Orator rectè asseruit, verba ex proferente suum valorem & auctoritatem accipiunt, idè dicebat Seneca. *Turpe est laudari à turpibus.* Hinc Alexander cùm quadam die Achillis sepulchrum visitaret, sic exclamauit. Inuideo tibi inuictissime ac felicissime iuuenis, cùm ita fortunatus extiteris, vt viuens Patroclum amicum sortitus fueris, & post mortem ad tua egestia facinora proclamanda Homerito potus sis. Idem de Beatiss. Baptista exclamare possum⁹, cū ita fortunatus fuerit, ut pro suis laudibus proclamandis & extollèdis totius orbis præstantioribus & maioris auctoritatis personis potius fuerit. Primus qui illius laudes proclamauit, Archangelus Gabriel fuit, idem qui felicissima Dominicę Incarnationis nūtia mundo detulit; iste postquam in essentia diuina vniuersas Baptistę prærogatiuas conspexit, Zacharię parenti suo, etiam ante Ioannis conceptionem enarrauit: Et quia Zacharias Archangelo fidem non præstitit, sic Deo permittente per nouem menses obmutuit, vt ipse incredulis prærogatiuarū Ioannis ppetud in exemplum proponeretur. Secundus qui Baptistę laudes prædicauit fuit ipse filius Dei, qui quadam die

ex professo illius laudes profundissimā quadam concione proclamauit, quod sanè maxima ponderatione dignum est, Quia Christus Saluator noster tantum triginta & tribus annis inter mortales commoratus fuit, trib⁹ verò salutis nostrę doctrinam evulgauit, his tamen laudum Baptistę obliuisci noluit, sed certam horam sibi elegit, vt S. Ioannis excellentias toti mundo denuntiaret, etiam si ad alia secretiora mysteria manifestanda in hæc terrarum sola descendisset. Nec Christus aliquando ipsi loquutus est, aut ipsius nomen vsurpauit, nisi eius personam extollens & ad cælum vsque eximiis laudibus efferens, ac tandem sermonem his verbis absoluit. *Inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista.* Matth. 11. Tertio qui Ioannis laudes prædicarunt, quatuor Evangelistę extiterunt, & hæc prærogatiua inter præcipuas illius excellentias annumeranda est, quòd videlicet eius historia & præclarę illius virtutes ex Euangelio colligantur, non ex aliis authoribus vel originalibus, sed ex solo Euangelio deprecanda sunt: Balsamus iste diuinus ex quatuor illius fontibus, nempe Evangelistis emanare debet, qui omnes à laudibus præcursoris Euangelii historiam exorti sunt, in quo maximam prudentiam, ex peculiari Spiritus Sancti directione manifestarunt. Domus enim præcipuæ, quæ

Z

ad

ad Principum & illustrium virorum habitationem eriguntur, semper externis, & specialiter in ingressu domus pulcherrimè elaborantur, iam erectis marmoreis columnis, Principum stematibus depictis, quia ianua, si artificiosè extruatur, totā domum illustrat & splendidissimam reddit. Nam si pro palatio Regis parua quædam ianua erigeretur, tota sanè palatii structura indecora esset, & sine vlla prorsus pulchritudine, ided magnis sumptibus iaspides, marmora, & alii maioris æstimationis lapides ex longinquis partibus aduehuntur, vt ex externa domus magnificentia & apparatu, interna illius præstantia animaduertatur. Hæc ergò ratio Evangelistas sine dubio movit, vt statim in ipso Evangeliorū aditu ac ingressu, Baptistam tanquam totius historię portam pulcherrimè elaboratam proposuerint, ac illius miraculosam conceptionem, parentes, & eorum qualitates, vitam, prædicationem, & mortem accuratè enarrauerint, vt ex mirabili huius splendidissimæ portæ structura, internæ dōus præstantiam agnosceremus; ex magnitudine enim & nobilitate servorum, ac illustri comitatu, altitudo & excellentia Domini apertè manifestatur. Ex Baptistæ ergò, quem tanquam Deum & Messiam venerabantur, Evangelii amplitudo, & illius auctoris excellentia demonstratur, ided Evangelis-

tae suam historiam à laudibus Ioannis exorsi fuerunt. Hæc sanè est vna ex præcipuis Baptistæ prerogatiuis, quòd scilicet pro suarum virtutum præconibus eisdem vtatur, quibus Christus vsus fuit. Quare in hac concione nihil ex meo adducam, solùm ea, quæ ab Evangelistis dicuntur, fideliter referam, quia illi soli huius creaturae præstantiam & excellentiam depingere sciunt. Ad cuius propositum illud Alexandri Magni rectè consonat, cum publico edicto præcepit, vt nullus nisi Apelles & Lissippus eius effigiem depingere auderet: ita similiter noluit Deus, vt alius præter Evangelistas aut Spiritus Angelicos illius imaginem exprimere aut deducere tentaret, prædicatores verò cortinas tantùm auferunt, vt hæc elegantissima imago ab Angelis iam & Euangelistis depicta, in lucè prodeat. Aut ergo Evangelista: Exurgens autem Maria in diebus illis. Dies isti tempus annuntiationis indicant, cum Beatissima Maria consensu præstito, celestem Paranympum dimisit, tunc enim contemplationibus diuinis occupata, ac flexis genibus pro tanto beneficio debitas gratias rependens, quamprimùm suæ cognatæ Elisabeth recordata fuit, & quòd filium diuino munere ac miraculosè in senectute concepisset, relicta oratione statim surrexit, & cum festinatione Iudææ montana

con-

conscendit, vt illam visitaret, *Exurgens Maria &c. Myſteria*, que his verbis continentur tanta ſunt, vt vix humana lingua attingi poſſint, ad modum enim aureæ catenæ ita connexa ſunt, vt vix diſcernere poſſimus, quodnam illorum maius & eminentius ſit. Imprimis dictum *Evangeliftæ* maxime admiror, ait enim virginem ſanctiſſimam cum feſtinatione montana Iudææ conſcendiſſe, cum aliàs *Beatiffi. Maria* lento ſemper ac graui paſſu proceſſerit, nec ſine grauiſſima cauſa ſecreta ſui oratorii ſilētia deſeruerit, modò tamen, vt *Evangelifta* teſtatur, clauſurâ violauit, & per montana cum feſtinatione conſcendit. Sine dubio peculiariſſimum myſterium hîc latitat, & noſtro iudicio illud erit. Nam cum Deus peccata condonare vult, quaſi per poſtam velociſſimè currit, & quia peccatum originale Ioannis delere voluit, mediâ ſuâ ſanctiſſimâ matre feſtinanter per montana properauit, & iam ita vtiſit, vt extra communem paſſum celeriter progrediretur. Feſtinationo hæc & concitatus grefſus *Beatiffimæ Virginis* proprietatem quandam *Delphini* in memoriam reuocat, de quo refert *Ariſtot. lib. 9. de hiſtoria animalium*. Et *Plinius lib. 9. naturalis hiſtoriæ animalium. cap. 6. Quoddelphinus* eſt omnium animalium velociſſimus, acrior volucre & acrior tello, agilitate enim volucres ſuperat, & morus

vehementiâ & impetu tellum præ excellit; Huic aquatili animali aliud terreſtre Gallipès nuncupatum directè opponitur, ita enim tardè incedit, vt vix per diem quinque, aut ſex paſſuum viâ conficiat. Hinc quidam philoſophus, cum regulas rectè viuendi ſuis diſcipulis traderet, ſic prudenter dixit. *In vltione Gallipedibus, in benefaciendo Delphinus aſimilemini*. Contrarium noſtris ſæculis euenire cernimus, quia homines in benefaciendo tardi ac pigri ſunt, in malis verò *Delphinum* imitantur. *Veloces pedes eorum ad eſſundendū ſanguinē. pſ. 13. Vt eleemolyſis pauperis neceſſitatibus ſubueniāt, vix vnum aut alterum nummum reperient, in aliis tamen quæ ad mundanam pompam & ſuperfluitatem ſpectant, omnia eis ſuppent, ad vindictam pedes eorum velociores ſunt, quàm ad iniurias cōdonandas. Pedes enim eorū ad malum currunt & feſtinant, vt eſſundant ſanguinem. Proverb. 1. Deus noſter alio modo nobiſcum procedit, quia vt erga nos beneficus ſit, velociſſimus, in puniendo tamen tardus eſt, neque enim cum peccamus fulmina ſtatim in nos vibrat, aut fulgure conſumit, ſed penitentiam expectat, at vt bona conferat, Delphini agilitatem imitatur. Quod ex ſacris litteris grauius confirmari poteſt, *Exodi 25. Vbi præcepit Deus, vt ſuper arcam fœderis propitiatorium ſtatueretur, id eſt, locus quidam ad**

Z 2

ignofcen-

ignoscendum & condonandum destinatus. Præcepit etiam vt ad illius latera constituerentur duo Cherubim, qui suis alis tâquam sedili quoddam ei inseruient, vt ex tali loco Sacerdoti loqueretur, & populo peccata condonare posset, quod planè hieroglyphicum quoddam fuit, quo Deus nobis apertè indicare voluit, quâ velocitate & agilitate ad remittenda peccata properet; vt enim ex sacra scriptura compertum est, equi quibus Deus insidet sunt Cherubim iuxta illud. *Ascendit super Cherubim. Ps. 17. Qui meritò illi equi nûcupantur propter subtilitatem & agilitatem cogitationum, quibus præditi sunt. Et licet hoc ita sit, adhuc Deus alatos ad latera propitiatorii constitui præcepit, vt suam velocitatem in condonandis peccatis manifestaret; Ideò Deus super propitiatorium sedebat, vt clarè cõstaret, quàm promptus ac celer est ad beneficiendum & delendum hominû peccata. Olim præcepit Deus Esaia, vt diceret Prophetis: *quæ filium peperit. Voca nomen eius; Accelera; detrahere, festina pradari: quia antequam sciat puer vocare patrem suum & matrem suam, auferetur fortitudo Damasci. cap. 8. Hodiè hæc propheta impleta est, cùm puer lelus etiam intra materna viscera inclusus, per postam quasi ac festinanter properet, vt demoni spolia detrahat, animam scilicet Beatissimi Baptistæ, quæ per peccatum origi-**

nale sub potestate illius erat. Hodiè ergò luce antequam puer iste suum patrem ac matrem vocare possit, Damasci fortitudinem euertit, cùm Ioannis peccatum deleuerit; Et hæc est causa, quare Maria sanctissima cum festinatione montana Iudææ conscendit. *Vobiscum loquor, charissimi filii, nonne dolendum ac deplorandum maximè est, quòd Deus noster ita in iustificatione nostra properet ad peccata nostra remittenda, & quòd nos ex proposito & ex professò in nostris sceleribus detineamur, ac si Deo de nostro modo vivendi strictissimam rationem non essemus reddituri? Hoc planè maximum malum est, & Christi lachrymis, quæ super Ierusalem effusæ fuerunt, miserè lugendû ac deplorandum. Aliqui enim peccatores existunt, qui suis sceleribus ita ex professò cohabitât, ac si statum quendam vel matrimonii vel religionis elegissent, qui per totam vitam durat, nec nisi per mortem dissolui potest. Cernite animis carnalem peccatorem luxuriæ, ac venereis delectationibus editum priùs senectute confectum, quàm lasciuia & turpitudine factum. *Nostri etiam sæculi mercatores cõtemplemini, qui si alienis bonis, quibus tanquam propriis vtuntur, spoliandi essent, cornicem imitarentur, quæ alienis plumis vestita, & ab aliis aibus quibus detraxerat spoliatâ, tandem nuda remanet, præ**

tereo

tereo nobiles iuvenes huius temporis prorsus effeminatos, qui intortis crinibus ac prolixâ cæsarie incedentes, virilem in fœmineam naturam comutârunt. Alios silentio prætermitto detractores planè ac irrifores, qui in sceleribus jam diù detenti ac volutati cœlorum cursus metuntur. O miseri Pharaones ita sceleribus vestris inhaerentes, vt neque etiam ranis vexati, vocem Moysi auscultare velitis, semper pœnitentiâ de die in diè protraquentes. *Hodie si vocẽ eius audieritis, nolite obdurare corda vestra* ps. 94. *Exurgens Maria abiit.* Notanda sunt illa verba *Exurgens Maria*, quæ mysteriis referta sunt, indicant enim Mariam sanctissimã ad supremam altitudinem eleuatam fuisse. Maria exurgit, & Deus ex cœlestibus palatiis descendit, ipsa in montana conscendit, & Verbum Diuinum in maternum vterum deprimitur, ita hoc perpendit sanctus Augustinus. *Tu ad liberandum suscepturus hominẽ, non horruisti virginis vterum.* Et ponderatione sanè dignissimũ est, quòd ipse gloriæ & Angelorum Rex vt hominem à culpa liberaret, ita se ipsum deiecerit, vt naturam nostram induens, virginis vterũ non horruerit. Sed mirandum non est, quia virgineus Mariæ sanctissimæ vterus cœlestis quidam paradísus erat, in terra nostra plantatus; quare si Angelorum supremus Dominus in hæc terrarum sola descensus erat, nullus

locus honestior, ac tantã maiestate dignior præparari potuit. Duo olim, quæ de altiss. Deo dicebantur, mysteriũ incarnationis creditu difficilè reddebant, imprimis quòd Deus ascendere non potest; quia si ascenderet, iam aliquid Deo altiùs reperiretur. Secundò, quòd descendere non possit; quia si descenderet, iam aliquid suæ autoritatis ac supremæ magnitudinis amitteret; hæc igitur in præfenti festiuitate conueniunt, & facillè percipiuntur. Deus enim absque vlla suæ infinitę Maiestatis iactura in vterum virginis descendens, verus homo effectus est, ex quo postea Maria sanctissima ad infinitam Matris Dei dignitatem euecta est, & hoc insinuât relata Euangelii verba. *Exurgens Maria*, quæ in mystico sensu denotant Beatissimam virginem ante supremam Matris Dei dignitatem acceptam inter alias creaturas sedisse, postea verò in Matrem Dei exaltatã. *Exurgens Maria abiit in montana.* Id est, suprã omnes creaturas ad superiorem lineam ac montes altissimos eleuata est: Idèd forsitan Elisabeth eam beatã appellauit, quia infinita Matris Dei dignitate decorata, iam altiorem lineam & statum inter creaturas sortitur. Beata planè nuncupanda est, quæ enim maior beatitudo, quàm in veram Dei Matrem eligi & exaltari? Hanc dignitatem infinitam vocat Doctor Angelicus, quia ex Verbo Diuino ad

Z ;

quod

quod terminatur, infinitatem quantum sortitur, Et addit Doctor sanctus, meliorem matrem nec dari, nec excogitari posse, cum Filius Diuinus, quem maternitas ista respicit, omnes creaturas infinitè antecellat. Perpendite quæso modò profundam humilitatem Beatiss. Mariæ, quæ cum ad tantam dignitatem & honorem euecta esset, & illius uerterus in aula cælestem commutatus fuisset (ubi enim Rex assistit, ibi tota aula commoratur) ut constat, cum Reges paruum etiam oppidum ingrediuntur, Magnates & Principes eos comitantur, consiliarij & legati sequuntur, ubi, si opus est, grauissima regni negotia pertractant, aulici etiam splendidissimis vestibus incedentes, Regis potentiam ostentant: Ita accidisse existimandum est, cum vnigenitus Dei filius ex sinu patris in virginis utero, tanquam in cælum empyreum descendit, quem absque dubio tota cælestis curia comitata est, ibi totius orbis grauissima negotia decisa & definita sunt, Quæ omnia licet cognita fuissent à Beatiss. virgine, ita tamen humilis erât, ut exurgens cum festinatione uisitare Elisabeth. Hæc est differentia inter huius sæculi magnates & inter iustos, qui coram Deo Principes sunt. Illi enim nulli fixo fundamento nituntur, quamprimum evanescent, & superbiâ elati incommunicabiles & inhumani fiunt, sicut ille iudex, de quo meminit Lucas

cap. 26. quem, cum vidua quædam conuenisset, ut iustitiam exposceret, vix eam audire dignatus est, quia ut ille de se ipso affirmavit, nec Deum timebat, nec homines verebatur, ita iudex iste etiam parui momenti dignitate obtentâ superbiebat. Eadem superbiâ intumuit Pharaos, cum Moyses & Aaron ex parte Dei eum conuenirent in eadem postulantes, ut populum dimitteret ad sacrificandum, tunc enim elato spiritu sic eos affatus est. *Quis est Dominus ut audiam vocem eius, & dimittam Israel? Nescio Dominum Israel, non dimittam.* Exod. 5. Ac si diceret. Neminem tanquam superiorem recognosco, ego sum supremus Dominus à nemine in meo regno dependens. *Quis est Dominus ut audiam vocem eius? Non dimittam Israel.* Huius conditionis sunt huius sæculi Magnates, superbiâ & vanitate in suum conditorem insultantes, Non sic primates & principes à Deo constituti, sicut David, qui indignum se existimans ut Saulis gener fieret, sic aiebat. *Quis sum ego, aut quæ est vita mea, aut cognatio patris mei in Israel, ut siam gener Regis?* 1. Reg. 18. Sanctus Propheta in hoc matrimonio cum filia Saulis contrahendo, se ipsum consideravit ac humiliter circumspexit, & dixit. *Quis sum ego, & quæ est cognatio patris mei, ut siam gener Regis?* ac si apertius diceret. Nullam in me præstantiam animaduerto ratione cuius tanto honore affici possim. Vterquè erat Rex & pharaos

rao & David. sed **S.** Propheta Dei manibus, nutu ac voluntate ad regiam dignitatem euectus fuit, idem tam humiliter de se sentiebat, ita ut sapius coram Deo, cui internæ cogitationes patent, dicere auderet. *Domine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei* &c. Ps. 130. Quibus verbis fitebatur neque regia dignitate sublimatum, aut tot triumphorum trophæis, vel partis ab hostibus clarissimis victoriis, ita superbiam euauisse, ut suos aliquando despexerit. Hæc interna animi demissio etiam in prudētissima Abigail clarissimè enituit, cui cum nunciaretur, Regem velle eam in matrimonium ducere, ipsa tanto honore indignam se existimans, humiliter respondit, se non illius sponsam, sed ancillam fore, ut pedes suorum seruorum lavaret, & propriis manibus abstergeret. Ita igitur B. Virgo, etiam si infinitam matris Dei dignitatem & excellentissimis gratiarum donis exornata esset, admodum humilem se ostendit, ut per motam cum festinatione concenderit ad seruiendum & salutandum Elisabeth, quæ Zachariæ domum ingressa, ipsa primo suam cognatam salutauit. Hoc plane factum vanitatem huius sæculi funditus evertit; Solent enim nobiles & illustres viri, vel qui in aliqua dignitate constituti sunt, ita suis titulis superbire, ut non prius aliquem salutent, quam ab illo salutentur, etiam si iuiores existant, sed ista non verum, sed confictam nobilitate dotati sunt, quia illustres viri animaduertentes,

honorem in honorante situm esse, urbanitatis officiis ceteros, præcipue seniores præcedere tenentur. *Corinthiano capite consurge. Leuit. 19.* Sic Beata Virgo etiam si domina, officio tamen humanitatis seniore cognatam præuenit. *Et salutauit Elisabeth.* Non quidem gentiliū more manus aut pedes osculata est, sed humanissimam salutationem eam charitatiuè salutauit. *Dominus tecum.* Quo exemplo & profana nostri temporis salutationes, & superba nobilitatem faminarum ceruices deprimuntur ac humiliantur, quæ suam nobilitatem iactitantes, urbanitatis officiis præueniri volunt. *Intrauit domum Zachariæ.* Domum etiam Elisabeth ingressa est, quia domus illa ad Zachariam pertinebat, sit tamen metio solius Zachariæ, quia vir totius familiæ caput est, & ad illum deus regimen spectat. Animaduertitio tamen dignum est, quod in hac visitatione domus Zachariæ mærore simul ac gaudio impleatur; gaudio quidem ex Baptiste conceptione, & ex noua in vtero sanctificatione, tristitia verò, quia Zacharias obmutuit. Hic modus agendi aperitur, quo Deus suos amicos in hac vita tractare solet, gaudium enim cum mærore iuxta huiusmodi constitutionem permiscet. In illo enim neque poena tantum, alias infernus esset, neque sola gaudia inueniuntur, cum hæc pro celesti gloria seruetur, omnia ergo in hoc sæculo permixta sunt, & sic a Deo suis amicis conferuntur, idem in domo Zachariæ in qua amici habitabant.

ma-

mala cū bonis permiscuntur. Et factū est vt audivit salutationē Mariæ Elisabeth, exultavit in gaudio infans in vtero eius. Verba quibus Beatissima Virgo salutavit Elisabeth ita efficacia fuerunt, vt secum Spiritum Diuinū duxerint, ac statim suam operationem sortita fuerint, etiam per materni vteri penetrationem vsque ad locū, vbi sanctis. Baptista peccato originali inuolutus detinebatur pvenierint, vbi postquā verba salutationis audivit, nouā quadā exultatione ac spiritu comotus, intra materna viscera saltare cepit. In quo impletum est id, quod ab Angelo de Ioanne prænunciatum erat, scilicet ab vtero matris suæ Spiritu Sancto replendum fore. Magnum sanè Baptiste priuilegium! Deus enim vt eum à culpa originali sanaret, non expectauit vt ab vtero matris egrederetur, sed intra materna viscera per gratiam sanctificantem à culpa originali curauit. Christus Salvator noster nostrarum animarum medicus extitit, & propter hoc in mundū venit: Hæc ergo fuit magnitudo & excellentia Baptiste, quod inter omnes infirmos primus extitit, quem Christus in hoc mundo sanauit, idè in illo præstantiam expertam suæ artis ostentavit. Si aliquis famosus & egregius medicus de nouo ad aliquam ciuitatem adventaret, & præcipuus illius ciuitatis proponeretur, vt in eo suæ artis peritiam ostenderet, absq;

dubiototis viribus eum sanare cōaretur, vt sic suum nomen celebraret, ac famam longè latèque diffunderet: Sic Christo nostrorum animorum peritissimo medico contigit. Nam cū primò hanc mundi machinam ingressus est, præcipuus inter pueros homines ei propositus fuit, vt in eo curando suæ artis peritiam manifestaret, quem sanè tanto ingenio & eruditione curauit, vt antequam hac externa luce frueretur, interna gratiæ luce potitus fuerit. Hortulani vt fructus citius maturescant, aqua calidā arborum radices irrigare solent: Beat. Ioannes fructus ac diuina arbor fuit, plantata tamen in in sterili & infæcunda terra S. Elisabeth, vt ergo vsus rationis tanquam fructus suauissimus maturesceret, Spiritus Diuini aqua sui pectoris igne calefacta, illius radices irrigandæ erant, idè at bor ista ante tempus vsu rationis accelerato, vberes ac maturos fructus præbuit. Nam in eo statu beneficium sibi præstitum agnouit, quod nusquam alicui sanctorum concessum est. Periti aucupes diuersis modis aues capiunt, iam in aquis, modò in terra retibus deludunt, deinde in aère percutiunt tandem in nido deprædari solent: Sic Christus Dominus auceps diuinus Petrum & Andream in aquis cepit, cūm retia in mare mitterent, Apostulum Paulum humi deprehendit, bonum latronem in aère pendentem

tem Ioannem verò in nido deprædat-
 us est, vbi in domo Domini tâquam
 vnus ex domesticis & fidelioribus a-
 micis destinatus est, nec tamé, etiam-
 si iam vsu rationis valeret, materni
 vteri nidum de reliquit, sed ibi ex di-
 uina dispositione permansit, vt me-
 liùs rebus diuinis instrueretur, ad eũ
 modum, quo curiosi auicularum in-
 structores efficere solent, cum auic-
 ulas instruunt, in caueis enim iuxta
 alias eiusdẽ speciei reponunt, vt sic
 aliarum cantum meliùs imitentur.
 Exultauit in gaudio infans in vtero meo.
 Sanctissimus Ioannes propter duo
 in vtero materno exultauit. Primò,
 quia à peccato originali liberatus fu-
 it, nihil enim in mundo iucundius
 excogitari potest, quàm pax & tran-
 quillitas animi, quâ potitur homo,
 cum à peccato liberatur: E contra in
 peccatore nulla vera lætitia reperiri
 potest, quia stimuli conscientie ita
 vrgent, vt tanquam vultures viscera
 arrodant ac deuaſtent, vt in Cain a-
 pertum fuit, qui præ matore & tristi-
 tia vix cælum intueri audebat, *Qua-
 re concidit vultus tuus? Genes. 4.* Et id
 apertè sibi accidisse testatur Prophe-
 ta sanctus, cum in peccatis detinere-
 tur. *Miser factus sum, & curuatus vs-
 que in finem, tota die contristatus in-
 grediebar. Psalm. 37.* Postèa verò cum
 gratiam postularet, eam sub nomine
 lætitiæ deprecabatur. *Redde mihi læ-
 ritiam salutaris tui. Psalm. 50.* Quia sola
 gratia animam nostram quietat, &

verâ letitiâ replet. Secundò exulta-
 uit in vtero, quia Deum nostrâ mor-
 talitate indutum, quod tantoperè
 propheta desiderabant, oculis diuino
 Spiritu illustratis aspexit. *Abraham
 exultauit vt videret diem meũ. Ioann. 8.*
 Sed non sicut sanctus Baptista Incar-
 nationis diem vidit; Iste enim per-
 spicaci visu maternum etiam vterum
 penetrans, corpus Christi in minima
 & imperceptibili fermè quantitate
 nituitus est. *Hic venit in testimonium,
 vt testimonium per hiberet de lumine,
 vt omnes crederent per illum. Ioann. ca-
 pite 1.* Vt mediâ fide charitate infor-
 mata, omnes credentes gratiam ac-
 quiramus in præſenti, & gloriam in
 futuro, quam mihi & vobis præſtare
 dignetur Iesum Christus. Amen.

NOVVS DI-
 scursus circa eandem
 festiuitatem.

Va est ista qua ascendit si-
 cut aurora consurgens,
 pulchra vt luna, electa vt
 Sol? &c. Cant. 6. Sapien-
 tissimus Rex Salomon
 hic ad litteram de Ecclesia loquitur,
 sed in mystico sensu non incongruè
 præ-

A 4